

Kwaliteitsjaarverslag Forensische zorg 2022

RIBW Nijmegen & Rivierenland

Vastgesteld door de Raad van Bestuur d.d. 24 mei 2023

www.ribw-nr.nl

Naam verslagleggende rechtspersoon
Stichting Regionale Instelling voor
Begeleiding en Wonen
Nijmegen & Rivierenland

Adres	Kerkenbos 1103a, 6546 BC Nijmegen
Telefoonnummer	088 382 24 22
KvK-nummer	41057184
E-mailadres	info@ribw-nr.nl
Internetpagina	www.ribw-nr.nl

De RIBW Nijmegen & Rivierenland heeft een ANBI-status

Inhoud

Algemene informatie	3
Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg	4
Pijler 2: Forensisch vakmanschap	5
Pijler 3: Organisatie van de zorg	7
Pijler 4: Samenwerken	8
Bijlage 1 Wat we doen	9
Bijlage 2 Koersplaat	10

Kwaliteitsjaarverslag Forensische zorg 2022

RIBW Nijmegen & Rivierenland

Inleiding

Dit kwaliteitsjaarverslag heeft als doel inzichtelijk te maken hoe de RIBW Nijmegen & Rivierenland (RIBW NR) forensische zorg biedt en hoe we werken aan de kwaliteit van die zorg. Het verslag start met een algemeen beeld van de forensische zorg binnen de organisatie. Daarna wordt per pijler van het kwaliteitskader beschreven in hoeverre de organisatie al voldoet aan de kwaliteitsaspecten, wat deze resultaten betekenen en op welke ontwikkelpunten de organisatie zich het komende jaar focust. Het verslag eindigt met inzicht in de prestatie indicatoren.

Algemene informatie

Als RIBW Nijmegen & Rivierenland leveren we samen bijzonder mooi en waardevol werk voor mensen met een ernstige psychische kwetsbaarheid. We zijn dé specialist in het begeleiden van deze cliënten op alle levensgebieden. We onderscheiden ons door onze gezamenlijke kennis en kunde en betrokkenheid. We zijn er voor onze cliënten, elke dag weer. Een compleet overzicht van wat we doen is toegevoegd als [bijlage 1](#). Wij zijn voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen meedoet op basis van gelijkwaardigheid. We hante- ren het principe ‘Gewoon waar mogelijk, speciaal waar nodig’¹. Vanwege dit principe geldt de algemene visie ook voor forensische zorg, wel zijn wij ons er terdege van bewust dat forensische zorg op sommige vlakken iets extra’s vraagt. Dat wat we doen, doen we goed. We willen de huidige situatie behouden en de aandacht verder richten op de kwaliteit van zorg voor forensische cliënten. Het landelijke Kwaliteitskader Forensische zorg is hierin leidend en een bruikbare kapstok².

De RIBW NR biedt regionale verblijfszorg met beveiligingsniveau 0. Er zijn twee kleine voorzieningen waar alleen forensische cliënten instromen. Daarnaast stromen forensische cliënten decentraal in op andere woonvoorzieningen. In de woongroepen en bij dagbesteding kunnen forensische cliënten werken aan hun herstel en verdere terugkeer in de maatschappij. Tot slot heeft de RIBW NR al meer dan 30 jaar een nauwe samenwerking met de Pompekliniek, onder andere met de locatie Meander waar we gezamenlijk cliënten begeleiden. Forensische zorg omvat bij ons 5% van de totale beschermd wonen zorg, minder dan 1% van de totale ambulante zorg en 6% van dagbesteding.

Forensische zorg RIBW NR	2022
Beschermd Wonen	13
Dagbesteding	9
Ambulante begeleiding	4
Meander	10

¹ RIBW Nijmegen & Rivierenland. (2023, 7 februari). Kaderbrief 2023 [Interne documentatie].

² RIBW Nijmegen & Rivierenland. (2023, 31 mei). Concept meerjarenplan 2023-2025 [Interne documentatie].

Pijler 1

Veiligheid en persoonsgerichte zorg

Persoonsgerichte zorg geven wij vorm door middel van herstelondersteunende zorg (HOZ). Deze visie zit in bijna iedere vezel van de organisatie en haar medewerkers en we werken over het algemeen vanuit ditzelfde gedachtengoed. Het komende jaar willen we onder de vlag van het project HOZ tot een uniforme werkwijze komen, maar wel met maatwerk als uitgangspunt om juist het unieke herstelproces te ondersteunen. Hierbij is ook aandacht voor dilemma's en tegenstellingen in het handelen waar een medewerker vanuit dit gedachtengoed mee te maken kan krijgen. De organisatie werkt hierin samen met Movisie³. Door het project HOZ en door intern onderzoek⁴ is zicht gekomen op hoe medewerkers binnen de organisatie omgaan met de balans tussen veiligheid en herstelondersteunende zorg. Uit zowel de onderzoeksresultaten als evaluatie van de pilot kwam naar voren dat teams goed herstelgericht kunnen blijven werken bij de aanwezigheid van justitiële kaders. Het levert soms dilemma's op maar de teams gaan hier constructief mee om door duidelijke afspraken te maken die breed gedragen zijn in het team, en hierover transparant te zijn naar cliënt⁵.

Het methodisch handelen is geborgd in het cyclisch proces wat wij vastleggen in het cliëntendossier (ONS van Nedap). Aanvullende eisen bij het forensische werk zijn hierin geformuleerd, onder andere de aanwezigheid van het formulier 'Risicotaxatie OGGZ/FZ'. Komend jaar willen we toetsen in hoeverre dit formulier aansluit bij de geoordeelde modellen van het DJI. Als dit onvoldoende het geval is moeten wij onderzoeken welk model passend is voor de organisatie. Dit is een ontwikkelpunt. Bij herstelondersteunend werken hoort ook dat het herstelplan wordt opgesteld samen met de cliënt,

evenals het signaleringsplan. Eens per jaar wordt het herstelplan geëvalueerd en geactualiseerd. Er wordt conform de professionele standaard regelmatig gerapporteerd op doelen. Cliënten hebben inzicht in hun eigen dossier en ze kunnen het dossier opvragen. Een belangrijk onderdeel is het netwerk van de cliënt. Om die reden schrijven adviseurs zorg nu een naastenbeleid. De herstelondersteunende manier van werken is terug te zien in de koersplaat in [bijlage 2](#).

Veiligheidsmanagement is een integraal onderdeel van de forensische zorg binnen de organisatie. Tijdens de zorgtoeleiding wordt het risicoprofiel dat door de reclasering of kliniek is opgesteld met de extern en intern betrokken partijen uitvoerig besproken en wordt vastgelegd wie welke zorg gaat leveren en welke rol daarbij hoort. Vanuit deze samenwerkingsafspraken hebben cliënt, medewerker RIBW NR en medewerker reclasering/kliniek regelmatig contact. Overstijgend en los van individuele casussen sluiten wij aan bij het Zorg- en Veiligheidshuis Gelderland Zuid. Hier worden signalen gedeeld en proactief geacteerd op mogelijke recidive. Met name bij de begeleiding van ambulante cliënten is de samenwerking met het Veiligheidshuis essentieel. Er ligt dan extra nadruk op het veiligheidsplan dat opgesteld wordt met ketenpartners. Op cliëntniveau zijn bij veiligheidsmanagement ook de afspraken met onze belangrijkste ketenpartners op het gebied van behandelingsnodig. In ons geval zijn dit IrisZorg, Pro Persona en Kairos. Belangrijk bij alle samenwerkingsafspraken zijn korte lijnen en adequaat handelen bij signalen. We zijn hierbij transparant naar de cliënt als we bijvoorbeeld gaan opschalen en waarom. Tot slot maakt ook de wijkagent onderdeel uit van deze keten van

Pijler 2

Forensisch vakmanschap

vroegsignalering. Afschalen gebeurt altijd in overleg met de cliënt en met de betrokken ketenpartners. Door de korte lijnen en goede samenwerkingsafspraken gebeurt dit weloverwogen.

Bij de instroom van forensische cliënten wordt goed gekeken of iemand past bij het leefklimaat van de groep. Dit is onder andere bepalend bij plaatsing. Binnen de RIBW NR zijn verschillende door- en uitstroombmogelijkheden. Het traject van beschermd wonen naar zelfstandig wonen is methodisch vormgegeven. Cliënten kunnen eerst naar RIBW trajectmatig. Indien gewenst kunnen zij na 2 jaar aangemeld worden voor een WBB (Werkgroep Bijzondere Bemiddeling) traject. Dit betreft een afspraak met sociale wooncorporaties. Onderdeel van die afspraak is dat er nog 2 jaar ambulante zorg wordt geboden. Nazorg en een vangnet is vanuit de ketensamenwerking altijd mogelijk en hierin pakken wij onze verantwoordelijkheid. Onderdeel van succesvol doorstromen en/of afschalen is een zinvolle daginvulling. Wij beschikken over 3 dagactiviteitencentra in Nijmegen, Druten en Tiel en een netwerk van onderaannemers op het gebied van dagactiviteiten.

Onze medewerkers hebben een professionele grondhouding. Er is een gedragscode binnen de organisatie waar iedereen zich aan moet houden⁶. Verder is de RIBW NR een HKZ gecertificeerde instelling, wat betekent dat de organisatie voldoet aan het normkader van HKZ GGZ. Wij voeren al jaren het HKZ certificaat en hebben hiervoor een goed lopend kwaliteitsmanagementsysteem (KMS) waarbij cyclisch interne en externe audits uitgevoerd worden. Het KMS wordt jaarlijks getoetst in een directiebeoordeling. Elk jaar wordt de organisatie middels audits getoetst op thema's als bevoegd- en bekwaamheden, herstelplan, medezeggenschap enz. Uit de certificering blijkt dat de professional methodisch en volgens de professionele standaarden werkt en zich hieraan houdt. Verder is veel van de grondhouding en vakbekwaamheid van de medewerkers verankerd in de visie op herstel. Binnen het project HOZ zijn daarvoor 7 leidende principes opgesteld. Bij alles wat we doen wordt vanuit die 7 principes uitvoering gegeven aan de zorg. Zie ook de koersplaat op [bijlage 2](#). Specifiek voor de forensische zorg is hierin forensische scherpste belangrijk, bijvoorbeeld de balans tussen afstand – nabijheid⁷.

Er is een expertisegroep forensische zorg die zich onder andere bezighoudt met de inrichting van het scholingsaanbod voor komend jaar, dit doen ze samen met het interne scholingsbureau. Het scholingsaanbod wordt gebaseerd op de uitgangspunten van het Programma Forensisch Vakmanschap. Uit intern onderzoek blijkt dat cyclische reflectie en eigenaarschap van de teams belangrijk zijn om te leren⁸. Om dit vanuit de organisatie te faciliteren heeft elk team een teamcoach. Hierbij hebben ze aandacht voor handelingen die typerend

³ Movisie is het landelijke kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken.

⁴ Aalders, J. (2021). Forensisch vakmanschap [Onderzoeksverslag]. HAN University of Applied Sciences.

⁵ Aalders, J. (2021). Forensisch vakmanschap [Onderzoeksverslag]. HAN University of Applied Sciences.

⁶ RIBW Nijmegen & Rivierenland. (2022, 29 juni). Gedragscode RIBW voor medewerkers en cliënten [Interne documentatie].

⁷ Kwaliteitskader forensische zorg. (2022, 31 juli). Kwaliteitskader Forensische Zorg 2022-2028. Geraadpleegd van def-kwaliteitskader-forensische-zorg-2022-2028-6.pdf (enflow.nl)

⁸ Aalders, J. (2022). Investeren in de basis [Plan voor een praktijkverbeterinterventie]. HAN University of Applied Sciences.

zijn voor forensische zorg. Om het eigenaarschap bij de teams te laten, bepalen ze zelf welke acties ze ondernemen om te leren. Ondanks dat reflectie onder de aandacht is, is het ook een ontwikkelpunt voor komend jaar met de focus op het cyclische proces. Bovendien is er nog meer te halen op het gebied van kruisbestuiving tussen verschillende teams en medewerkers met verschillende achtergronden, werkervaring en leeftijden.

Medewerkers van de RIBW NR zijn door de nauwe contacten met ketenpartners gewend te werken in multidisciplinaire teams, veelal extern. Zij hebben aandacht voor profilering en positionering van hun rol en expertise. Waar nodig vragen zij hulp aan collega's. Intern krijgt de visie op ervaringsdeskundigheid steeds meer vorm, en het bewustzijn over het belang ervan groeit. Als onderdeel van het project HOZ is een werkgroep ervaringsdeskundigheid opgericht, met verschillende collega's uit het werkveld waaronder ervaringsdeskundigen.

Bijdragen aan het aantrekkelijk zijn en blijven van de sector forensische zorg op de arbeidsmarkt is een ontwikkelpunt. Dat begint bij het aantrekkelijk zijn en blijven van de organisatie. We onderzoeken hoe we medewerkers kunnen behouden en aantrekken op andere manieren dan met salaris. Om die reden is modern werkgeverschap een pijler van de koersplaat in [bijlage 2](#). In het verlengde daarvan is het belangrijk komend jaar te onderzoeken hoe dit kan worden vertaald naar de forensische zorg. Een manier is om goede werknemers die van de ene kant niet weg willen, maar van de andere kant iets nieuws zoeken te laten proeven bij andere organisaties. De Werkgeverij⁹ (een samenwerkingsverband van 11 werkgevers en haar

werknemers in zorg en welzijn in Gelderland) waar de RIBW NR bij is aangesloten, faciliteert hierin. Verder draagt de RIBW NR, door het bespreekbaar maken van stigmatisering, bij aan het verbeteren van het imago van de doelgroep.

⁹ De Werkgeverij is een samenwerkingsverband van 11 werkgevers en haar werknemers in zorg en welzijn in Gelderland. Vanuit modern werkgeverschap delen zij talent, werk en scholing.

Pijler 3

Organisatie van de zorg

Met behulp van intern onderzoek is inzicht gecreëerd in de aanwezigheid van een veilig werk- en leefklimaat. Hieruit blijkt dat dit in de meeste teams voldoende aanwezig is¹⁰. Bovendien blijkt dat een sociale, veilige werkomgeving en werksfeer belangrijke redenen zijn om te blijven. 70% van de respondenten ervaart een open aanspreekcultuur.¹¹ De teamcoaches richten zich op het verbeteren en behouden van een veilig werk- en leefklimaat. Ook de aanwezigheid van veiligheidsprotocollen draagt hieraan bij. Desondanks is het een blijvend punt van aandacht, de organisatie is van mening dat blijvende aandacht nodig is om dit op peil te houden. De vele ontwikkelingen in combinatie met de hoge werkdruk maken dat het werk- en leerklimaat onder druk kunnen komen te staan.

Zoals eerder beschreven is de RIBW NR een HKZ gecertificeerde instelling. De RIBW NR stimuleert een open meldcultuur voor incidenten. Elk team binnen de organisatie heeft toegang tot een meldingssysteem (SMILE) waarin volgens de PDCA cyclus incidenten worden gemeld en afgehandeld. En heeft een aandachtsfunctionaris PDCA cyclus. Indien zich een calamiteit voordoet, wordt er altijd melding gedaan bij toezichthoudende instanties. Bij zowel cliënten als medewerkers worden periodieke metingen uitgevoerd. In teams worden de verbeterpunten meegenomen in het nieuwe teamkader. De resultaten worden gepubliceerd op onze website (www.ribw-nr.nl).

De RIBW NR heeft een duidelijke visie op modern werkgeverschap. Via bijeenkomsten willen we onderzoeken hoe werkgeluk, vakmanschap en het bieden van ondersteuning bij intensieve zorg ingericht kunnen

worden. Daarnaast is de organisatie bezig om een visie op duurzaamheid te ontwikkelen. De ambitie is om haar footprint te verminderen en een beleid op te stellen op de pijlers Green Deal.

Elk jaar starten er medewerkers met de Master Social Work waarvoor zij wetenschappelijk onderzoek doen binnen de organisatie. Daarnaast levert de organisatie een bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek door de samenwerking met Movisie voor het project HOZ.

Medezeggenschap staat bij de RIBW NR hoog in het vaandel. Op individueel niveau in de begeleiding, maar ook op organisatorisch niveau. Zo is er een Cliëntenraad (centraal), en zijn er regioraden en samspraakgroepen. Per initiatief is er niet een plek die per se door forensische cliënten moet worden opgevuld omdat wij dit vanuit de herstelgerichte aanpak niet zo willen bestempelen maar juist integraal willen benaderen. Hoewel niet overal forensische cliënten aangesloten zijn, zijn de betrokkenen zich bewust van de forensische zorg. Bijvoorbeeld doordat zij wonen in een groep waar ook forensische cliënten wonen. De organisatie belegt de medezeggenschap het liefst zo laag mogelijk in de organisatie. Dit doen we door huismentoren die zich samen met cliënten bezighouden met onder andere het leefklimaat en huisregels. Bovendien bepalen cliënten voor 50% mee in het aannemen van nieuwe medewerkers.

¹⁰Aalders, J. (2021). *Forensisch vakmanschap [Onderzoeksverslag]*. HAN University of Applied Sciences.

¹¹MonitorGroep. (2022). *Resultaten meting Goed Werkgeverschap 2022 [Interne documentatie]*.

Pijler 4

Samenwerken

De RIBW NR heeft een uitgebreid netwerk aan ketenpartners waarmee regelmatig overleg wordt gevoerd en/of waar wij onderdeel van uit maken, zoals het Zorg- en Veiligheidshuis Gelderland Zuid, diverse woningcorporaties, wijkagenten, regieteam gemeente Nijmegen, maatschappelijke opvang, Meldpunt Bijzondere Zorg en het Interventieteam (beide onderdeel van GGD). In samenwerking met klinieken, zoals de Pompekliniek nemen wij tijdens TBS met proefverlof de woonzorg voor onze rekening. Vaak is dit een voorbode voor een verplicht reclasseringscontact na beëindiging van de TBS en/of gewenste overgang naar beschermd wonen op basis van Wmo financiering. Door deze samenwerking kunnen wij de overgang soepel laten verlopen. Onderdeel van deze wisseling is ook dat de behandelverantwoordelijkheid van kliniek naar reguliere GGZ partner wordt overgedragen. Daarnaast werken wij nauw samen met Reclassering Nederland (maar ook met de regiokantoren). De tool Samenwerkingsafspraken is hierbij erg bruikbaar¹².

Sinds het begin zijn wij lid van het kwaliteitsnetwerk BW/MO, opgezet door het EFP. We hebben een instellingsrapport ontvangen waarin de parels en oesters inzichtelijk zijn gemaakt. In de expertisegroep en met de adviseur forensische zorg is een plan gemaakt hoe we dit willen verbeteren, dit komt terug in het meerjarenplan.

De RIBW NR betreft de maatschappij door zoveel als mogelijk openheid te betrachten, maar hierbij willen we stigmatisering en uitsluiting voorkomen. We praten zoveel mogelijk in algemene termen en benoemen bijvoorbeeld dat forensische cliënten overal bij ons kunnen

komen wonen. Helaas merken wij dat dit niet altijd kan, en dat de reacties van burgers feller worden en men meer informatie wil. Dit is een landelijke ontwikkeling. Wij zijn hierin zoekende maar halen kennis uit ons netwerk om handvatten te creëren hoe hiermee om te gaan. Stigmatisering en sociaal contact krijgen in ieder geval een prominente rol in begeleidingsgesprekken binnen de forensische zorg.

Prestatie indicatoren¹³

In het totaal zijn er in 2022 7 cliënten uitgestroomd (afloop en/of beëindiging titel).

Van deze 7 cliënten hebben er 4 geen vervolgzorg, hebben 2 cliënten vervolgzorg vanuit de Wmo en 1 cliënt ontvangt ambulante begeleiding.

¹²Expertisecentrum Forensische Psychiatrie. (z.d.).

Tool Samenwerkingsafspraken. Geraadpleegd van Tool Samenwerkingsafspraken - EFP

¹³RIBW Nijmegen & Rivierenland. (2023, 4 mei).

Aanbieding voor Aanvraag 319090 [Interne documentatie].

Bijlage 1

Wat we doen

VOOR WIE

- Volwassenen en jongvolwassenen met een ernstige psychische kwetsbaarheid zoals bijvoorbeeld depressie, schizofrenie, borderline, angst en psychose
- Ook voor mensen met: een autisme-spectrumstoornis (ASS), ouderen met een intensieve zorgbehoefte, zorgmijders, mensen uit andere culturen, dak- en thuislozen, mensen met een forensische titel en mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH), waaronder Korsakov.

HOE

- Herstelondersteunende begeleiding
- Op alle levensgebieden: wonen, daginvulling, werken & leren, sociale relaties, financiën en gezondheid
- Vanuit kracht en zelfredzaamheid van cliënt

WAT

- **Bescherm Wonen**
- **Bescherm Thuis**
- **Modulair Pakket Thuis (MPT)**
- **Ambulante begeleiding (begeleiding thuis)**
- **Participatie & Werk**
- **OGGZ**
- **Maatschappelijke opvang**

WAAR

DRIE REGIO'S:

- Nijmegen
- Rijk van Nijmegen
- Rivierenland

Aantal woonvoorzieningen: **37**

Aantal dagbestedingslocaties: **6**

WAAROM

Ieder mens heeft het recht op een betekenisvol leven en om mee te doen in de samenleving. Een ernstige psychische kwetsbaarheid mag daarbij geen belemmering zijn. Dankzij onze herstelondersteunende, sociaal psychiatrische begeleiding is de cliënt beter in staat de regie over de kwaliteit van zijn leven te voeren en mee te doen in de samenleving.

Voor uitgebreide informatie over onze organisatie verwijzen we naar onze website (www.ribw-nr.nl).

Bijlage 2
Koersplaat

